

bloed is het
dicht en aan
Christus, en
— dan zou
vrede in heel

de Heere niet
en het geloof
en het woord
vrijdschap,
verzet keert
tegen, die het
in den Naam

men, en dat
et vleesch is
des vleesch.

heid van het
ar het woord
am genoemd
zijn om het
de te werpen
waar het ge-
iden in twee
eren, en die
bekeeren; en
dschap tegen
ten tegen de

et heeft Hem
te komen, er
spreken; er
en Zijn Naam
les aanvaard,
a. Hij rekende
te uitwerking
a, dat Hij tot

kenden onze
d" aan: „d.i.
de prediking
niet eigenlijk
in Evangelio,
15), maar de
en de geloof-
a".
komt zijn
en blijft vrede
te brengen

g van Jezus'

ten eerste,
en twist ver-
Christus en
ar, vlak om-
den Christus
dat tot de
zijn van de
de haat en
ristus' wille;
andelijk mis-
nee poogt te
zoekt tegen
gen dan ge-
t.

ERNHOUT.

IKEN.

gegonnen op
an werd „de
den zeggen:
n enz. Leden
die predikan-
en leden van
an het hoofd
atie-post heb-
a, dat is o.a.
broeder, die
het station
rk. Niemand
rens hij in
orde" en in
geheel weer-

den Kerken
teente; mees-
echter niet
afgevaardigd;
len gekozen.
twee kunnen
ng hebben in
ik den predi-
ne vrouw had
merking: zij
ten van den
g kennis ge-
nen met den
r één der
en Kerstmis-
den.
loopig geleid
en" van de

vorige Synode, bij monde van den secretaris appél nominaal heeft gehouden, wordt het „Moderamen" der vergadering gekozen.

Dit „Moderamen" wordt samengesteld uit een Praeses en eerste secretaris, verkozen bij schriftelijke stemming, verder uit twee vice-presidenten en drie secretarissen bij mondelinge stemming gekozen. Het „Moderamen" benoemt twee stemopnemers en heeft slechts zitting voor den duur der vergaderingen.

Opmerkelijk is dat in de meeste gevallen geen predikant, maar een gewoon lid wordt benoemd tot Praeses. Dit staat in nauw verband met het ontstaan en de geschiedenis van deze Kerk.

Ditmaal fungeerde als Praeses een man uit het volk. Wij zouden zeggen een voorman uit de mannen van „Patrimonium". Naar men mij mededeelde had hij zich door zijn actie op het gebied van het sociale en oeconomische leven een groote plaats verworven in Charleroi en omstreken. Bijaldien zijn christelijke belijdenis en wandel hem niet in den weg hadden gestaan, zou hij zeker afgevaardigd zijn geworden naar de „Kamer". Deze voorzitter, ik schat hem tusschen de veertig en vijftig jaar, maakte op ons, Ds Wolf en mij, een bijzonder gunstigen indruk. Breed geschouderd, van hooge stature, blond haar, vierkant gelaat, blauwe oogen, deed hij bijzonder veel denken aan onze stoere Friesche en Groninger koppen. In geen enkel opzicht geleek hij den minder forschen, zwart-harigen, donkeroogen, bewegelijken Fransman. Het was een bijzonder vriendelijk man, goedig van uiterlijk en goedig in de leiding der vergadering. Het ging er bijzonder gemoedelijk toe. Zoo nu en dan werd hem de weg der leiding bescheidenlijk uitgelegd en gewezen. Hij was als leek niet zoo thuis in het kerkrecht als de donkerkleurige, beweeglijke, scherpzinnige, juridisch fin onderscheidende Secretaris-Generaal van de Synodale Commissie, Aloys Gautier, de man, die het groote aandeel had in de voorbereidende werkzaamheden van de Synode.

Die werkzaamheden zijn bijzonder veel in getal en zij vermenigvuldigen tegen den tijd, dat de Synode samen zal komen. Die werkzaamheden zijn wel bij lange na niet zooveel omvattend als bij ons komen voor rekening van de Kerk, die met de samenroeping is belast — immers de Belgische Zendingskerk omvat maar eenige duizenden van leden — toch brengen ze velerlei zorg mede voor dezen functionaris, die voor den tijd van acht jaar wordt benoemd. Hij moet zorg dragen, dat veertien dagen vóór de samenkomst in Synode aan al haar leden en aan al de kerkeraden het Agendum wordt verzonden. Het Agendum wordt, als bij ons, definitief in de eerste zitting vastgesteld. Echter bepaalt de „kerkorde" dat op ééne Synode slechts één of twee kwesties mogen worden behandeld, rakende het godsdienstig, zedelijk of sociaal leven, tenzij op voorstel van een twintigste van al de leden der Kerk de Synode anders bepaalt. Het „Moderamen" benoemt ook hier Commissies van praedvies inzake alle aangelegenheden, waarvoor geen bijzondere commissies zijn benoemd. Het „Moderamen" benoemt den voorzitter der Commissie; de Commissie zelf, of de secties van zoodanige Commissie, benoemen hun rapporteur. Deze Commissies hebben het recht om personen op te roepen, naar zij noodig oordeelen ter nadere informatie. Zij moeten haar werk doen, zonder dat de Synode haar vergaderingen ten behoeve van dit werk opschort.

Men mag geen zaken aanhangig maken, die niet voorkomen op het Agendum.

De Praeses heeft bij de discussies, zooals van zelf spreekt, de leiding. Geen enkele maal werd de goede leiding gestoord; geen enkel incident kwam voor. Alles ging bijzonder gemoedelijk en in goede orde zijn gang en dit valt te meer te prijzen, daar de aanblik, die de vergadering bood, zoozeer verschilt van dien, welken men bij ons moet ontvangen van de zittingen der Synode.

De leden en belangstellenden, want die zijn hier evenveel als bij ons, zitten achter elkander op de eenvoudige kerkbanken. In het midden en langs de wanden loopen paden. Allen zitten door elkander: predikanten, afgevaardigden, belangstellende leden, afgevaardigden van buitenlandsche Kerken enz., enz. Zonder hard te roepen stelt de Praeses de punten van het Agendum achtereenvolgens aan de orde. Van de onderscheiden commissies, gelijk aan onze deputaatschappen, zijn de rapporten gedrukt en aan de leden verzonden, en verkrijgbaar voor die ze vragen. Soms wordt dan in de eerste plaats het rapport nog eens in extenso gelezen, als dit wordt verlangd. Direct kan men het woord vragen naar aanleiding van dit rapport. Indien zulks niet geschiedt, dan leest de Commissie van praedvies bij monde van haar rapporteur haar rapport met de conclusies, waarvan de bespreking dan aan de orde wordt gesteld; de conclusies worden gelezen; geamendeerd; teruggenomen, enz. enz. en eindelijk één voor één in stemming gebracht. De Praeses vraagt: wie vóór? wie tegen? wie onthoudt zich? Men telt de stemmen: hier aan deze zijde zooveel! daar zooveel! Aangenomen! Meestal met algemeene stemmen. Nooit merkte ik, dat er met animositeit werd gesproken. Alles ging broederlijk toe. De Belgen mogen anders zijn dan wij. Het zijn geen Hongaren! De Hon-

garen maken op ons in hun debat den indruk allen wel redenaars te zijn. Als zij debatteeren is het een en al leven en beweging. Alles spreekt: de mond, de oogen, de handen, de bewegingen.

Degenen die in deze vergaderingen het woord voerden waren kalm, gemoedelijk, telkens wekten zij den lachlust door geestige opmerkingen, maar van vlammende geestdrift was minder te merken. Ik merk dit niet op in malam partem; integendeel! Aloys Gautier en de grijze Anet zijn mannen, die boeien, schier door elk woord, dat zij spreken, een ieder op zijne wijze.

Iederen morgen werd appél nominaal gehouden, want niemand mocht heengaan zonder toestemming van de vergadering.

De afgevaardigden van buitenlandsche of bevriende Kerken hebben adviseerende stem.

Elken morgen worden de notulen van den vorigen dag gelezen. Sommigen gaven bij hun op- en aanmerkingen te kennen liever den vorm van Acta te zien gegeven aan de weergave van het verhandelde; anderen wilden liever den vorm van notulen behouden. De secretaris zal rekening houden met het verlangen in dezen te kennen gegeven.

Tusschen de afhandeling der verschillende punten van het Agendum: vóór dat weer een andere zaak aan de orde komt, geeft de Praeses telkens weer één of meer verzen op te zingen uit den gebruikelijken zangbundel. Ja, het gebeurde, dat na de behandeling van een belangrijk rapport, bijv. als van dat der financiële commissie, één der broeders vroeg den Heere te mogen bidden en danken; de Praeses dankte dan zulk een broeder voor zijn heerlijk gebed.

In deze eerste morgenzitting dan werd de vergadering samengesteld, het „Moderamen" gekozen en de Commissies van praedvies benoemd. Daarna werd om kwart over twaalf het gemeenschappelijk middagmaal gebruikt in een eenvoudige zaal behoorende bij de Kerk en daarvan gescheiden door een speelplaats, verbonden aan het schoolgebouw, dat met een keuken, het eenvoudig complex van gebouwen vormde der gemeente van Jumet.

G. KEIZER.

PERS-SCHOUW.

Moderne voorgangers en bijbelkennis.

Wat we vorige week schreven ter vergelijking van moderne kunstenaarszielen en vrome kerklieden, zal misschien een heel enkelen onder de lezers, maar in elk geval velen onder de eersten als wartaal klinken. Ook al, omdat zij van bijbelsche vergelijkingen nog niet direct alles begrijpen. In „De Hollandsche Revue" schrijft H. Mulder over de gebrekkige bijbelkennis van Nederlandsche litteratoren. Eerst krijgt Willem Kloos er van langs:

Nog steeds laat die Bijbelkennis te wenschen over, want in Kloos' jongste studie over Rhijnvis Feith, verschenen in de Ned. Bibl. en uitgegeven door de Mij. v. goede en goedk. lectuur te Amsterdam, kan men op pag. 48 het volgende lezen:

„Wat zegt men b.v. van het volgende? Het is maar een toevallige opmerking, onder de lectuur van Feith's werken gemaakt, maar die nog al treffend toont, dat wij, Hollanders, groot ongelijk hebben, met dezen schrijver zoo te verwaarlozen, ja, te minachten, als wij sinds de generatie van '40 plachten te doen."

Feith schrijft: „Nu zijn wij kinderen Gods en het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen, maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen, want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is." En spontaan, toen ik dit las, dacht ik aan Shelley's „Prometheus Unbound".

Volgt dan een hier niet over te nemen citaat uit Shelley, waarna Kloos voortgaat:

„Er kan hier moeilijk spraak van navolging zijn, want Shelley's werk is 36 jaar na dat van Feith verschenen, en buitendien heeft de Hollander waarschijnlijk nooit, zelfs in later tijd bedoel ik, den naam van den hier niet voor 1880 eenigszins bekend geworden grooten Engelschman gehoord."

En ik wijs dus op deze, bij beide zoo geheel verschillende schrijvers voorkomende gelijke gedachten van „iets zien en daardoor gelijk worden aan wat men ziet", uitsluitend om critici te waarschuwen, dat zij niet te gauw moeten schermen met het verwijt van navolging, al vinden zij bij een schrijver iets, wat sprekend lijkt op wat een ander auteur zegt."

De Bijbelvaste lezer heeft reeds lang tot zichzelf gezegd, dat Feith met zijn: „Nu zijn wij kinderen Gods", etc., niets anders deed dan 1 Joh. 3:2 aanhalen. Inderdaad, Kloos heeft, om zijn eigen woorden hem hier terug te geven, „groot ongelijk, met zijnen Bijbel zoo te verwaarlozen, ja, te minachten, als de Hollanders sinds de generatie van '40 plagen te doen."

Hij zou met wat minder minachting vóór en wat meer kennis van de Bijbel-lectuur behoed zijn geworden voor de belachelijke conjunctuur (conjectuur? K. S.), dat een Bijbel-schrijver uit het begin onzer jaartelling... den Shelley van het eind der 18e en het begin der 19e eeuw zou hebben geplagieerd!

Tot zoover de heer Mulder.

Vervolgens krijgt Mr M. Nijhoff een beurt.

Ik sla „De Gids", Januari-aflevering 1924, open. Daarin komen voor „vijf kleine liederen" van Mr M. Nijhoff. Een dichter, een klassiek opgeleid man.

En hij schrijft in een geversificeerde „tweespraak":

Waarom waren het visschers
Die van schip en net
Werden weggeroepen
Bij 't meer van Nazareth?

Omdat Hij een Visch
En een Visscher is.

De Bijbel-kenner weet, elk Zondagsschoolkind weet, dat bij Nazareth geen meer ligt en dat het meer, waarom en waarop zoo menig tafereel uit Jezus' leven zich afspeelde, het meer of de zee van Tiberias was, ook wel genoemd het meer van Genesareth, omdat het land aan een der oevers zoo heette. En zooals ook Bouteas, die uit orthodox-protestantschen kring afkomstig, klassiek gevormd en doorkneed in Bijbel-lectuur is, het ook in zijne Carmina (Maria en Johannes) noemt, waar hij schrijft:

En ook Johannes' geest was ver:
Zijn oogen vonden de avondster
Niet hier, maar boven 't bleek bed
Van 't wijde meer Genesareth.

En wat te zeggen van de vergelijking van Jezus met een Visch?

Men weet, dat de leden der oudste Christengemeente te Rome elkander herkenden door het teekenen van een visch. De woorden Iesus Christus Theou Uios Soter (Jezus Christus, zoon van God, Zaligmaker) vormen met hun initialen tezamen het Grieksche woord Ichthus, dat visch beteekent. Maar het is toch wel wat heel ver gezocht, en duister voor den lezer, en zeker niet Bijbelsch, om het herkenningsteeken der Romeinsche Christenen anachronistisch in een vergelijking toe te passen, ter aanduiding van Jezus.

De gansche geleerde, zwaar-culturele „Gids"-redactie blijkt de enormiteit van het „meer van Nazareth" niet te hebben kunnen opmerken, en bezwaren tegen de zonderlinge visch-vergelijking schijnen bij haar niet te zijn opgekomen.

Aldus weer de heer H. Mulder.

Ik betwijfel, of de Visch-dichter het zoo bedoeld heeft, als de heer Mulder onderstelt.

Maar over dat meer van Nazareth moeten we m.i. den ontwerper niet al te hard vallen. Prikt niet aan vele wanden van Gereformeerde woningen een schild van een overigens zeer degelijken christelijken scheurkalender 1924 waarop Jezus aan een meer binnen Jeruzalem gezeten is? Toch was Jeruzalem geen stad met een meer. En het gesprek met Nicodemus (waarvan het schild een voorstelling geeft), was toch te Jeruzalem.

Vervolgens wordt in hetzelfde artikel ook gewezen op „Jaap" van Van Looy, waar ze in de kerk zingen:

„Maar 's Heeren wet, gestadig dag en nacht
Herdenkt, bepeinst en overig betracht."

„Gestadig", en niet „blijmoedig", zooals het psalmboek aangeeft.

En eveneens in „Jaap" laat de auteur den dominee den dienst besluiten als volgt:

„In den naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes! Amen!"

Maar, geen enkele dominee besluit daarmee den dienst aangezien een dominee nu eenmaal niet in alles gelijk is aan een geestelijke van de Roomsche Kerk.

Suggestie en zelfbedrog.

In de „Leidsche Kerkbode" schrijft Ds Kravswijk enkele artikelen o.m. in verband met het Sufisme. Onlangs besprak hij daarbij de mystieke verschijnselen, die zich in dien kring voordoen en aanverwante vormen van mystiek, ook van christelijk terrein:

Zeer sterk spreekt het voorbeeld der heilige dronkenschap bij de Perzen. Naar de Sufi's zeggen en zingen, komt daarin tot hen hun Beninde, hun Vriend, laten we zeggen: God. De zalige ontmoeting doorstroomt hen met het heerlijkste gevoel, ook al is hun bewustzijn daarbij op non-activiteit geplaatst. Het is het schoonste, dat op aarde kan genoten worden. Nu zijn hier slechts twee wegen ter verklaring mogelijk. Wat zij gevoelen is waarlijk de werking van God in hun ziel; of anders is het anders niet dan een opborreling van allerlei voorstellingen vanuit het onbewuste, gepaard gaande met het z.g. heerlijk gevoel, dat dronken menschen soms in zoo behagelijke stemming schijnt te brengen. Het is of iets zeer hoogs, of iets dierlijk laags. Misschien komt de gedachte op, dat er ook nog een derde mogelijkheid is, dat het n.l. van den duivel stamt.

Over dit laatste slechts een enkel woord. In het algemeen zullen we goed doen, met deze verklaring voorzichtig te zijn. Dat zooveel onzer in vele zonden onmiddellijke Satanswerkingen zien, stamt misschien meer uit overblijfselen van heidensch geloof aan allerlei kwade geesten, dan uit een eenvoudig bijbelgeloof. In ieder geval: zelfs al is de Satan erbij betrokken, dan zal dit meer aldus zijn: dat die ons verlost tot zonden; ons eigen hart is naar Jezus' woord zwart genoeg, om menigten van zonden voor te brengen. Ook menigten van verkeerde voorstellingen.

Blijven dus twee wegen open. De ondervonden werkingen stammen uit God, of uit den mensch zelf.